

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologiae Mysticae Sive Exercitiorum Spiritualium Admodum Reverendi Patris P. Aloysii Siderei, Alias Vincentii Caraffa, Societatis Iesv Praepositi Generali, Tomvs ...

ex Italico Latino recenter idiomate opera et studio fidelissimi cuiusdam
interpretis donatus

Iter ad coelum in quatuor partium Semitas seu partes, & Fasciculum
Myrrhæ

Caraffa, Vincenzo

Coloniae Agrippinae, 1660

cap. 22. De Virtute Studiositatis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-49363](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-49363)

Denique. Humilitatem considera mysticam veluti
 scalam, per scalam Jacob præfiguratam. Eam
 ascendere satage, modò persistendo in uno,
 modò in alio illius gradu. Scala Jacob habebat api-
 cula, in quo residebat Deus: basia, juxta quam erat
 gradus: duo quoque habebat latera, & gradus varios:
 in spirituali Humilitatis scalâ est altitudo & emi-
 nentia Dei, nostra submissio, & duo latera: latus
 unum est confidentia in Deo, sinistrum diffidentia
 in nobismetipsis. Gradus sunt quinque principales
 humilitatis actus, & ab uno devenitur ad alium.
 Primus est cognitio propria. Secundus est cognitio
 Dei. Tertius est amor Dei. Quartus est conforma-
 tio nostræ voluntatis cum Divinâ. Quintus & ulti-
 mus est pax & gaudium in beneplacito Dei: curam
 habendo, ut omnes potentiz animæ, omnia corpo-
 rum membra nil aliud spirent, quàm gaudium & glo-
 riam Dei. Hunc in finem, ut notat S. Chrysostr. *S. Chrysostr.*
Deus dedit nobis oculos, os, & aures: Ut omnia 1. 143.
membra servirent: ut qua ipsius sunt, audiamus:
qua ipsius sunt, loquamur: qua ipsius sunt, operemur:
qua laudes canamus assiduas, & gratias per cuncta
dicamus. Et hoc in exercitio comites habebis
ascendentes & descendentes Angelos, quia Humiles
in Terris Angelicam inchoant conversationem,
quæ deinde per totam æternitatem continuabunt
in caelis.

CAP. XXI.

De Virtute Studioſitatis.

Inclinat hæc virtus ad moderandum & dirigen- 2. 2. q. 166.
 dum desiderium sciendi. Est enim virtus modera-
 ta appetitus cognoscendi, ac per consequens mode-
 rat etiam usui activo voluntatis, & passivo aliarum
 facultatum. Et hic usus appellatur Studium, *quod est, Ex Philos.*
vehe.

vehemens applicatio ad cognoscendum : quia, cum homo naturaliter scire desideret ; ut hæc inclinatio Rationi conformis, necesse est, reguletur ac dirigatur per virtutem Studiositatis, ad hoc, ut voluntas intellectivam applicet potentiam ad cognoscendum & percipiendum id, quod est conveniens, secundum circumstantias personæ, officij, temporis, loci, finis. Hæc virtus est pars virtutis Modestitiæ, & consequenter Temperantiæ : quia ad Temperantiam pertinet temperare superfluum appetitum delectationis : ergo Studiositas, temperans excessum in desiderio cognoscendi, est pars Temperantiæ.

2. Scopus hujus virtutis est *moderatum & regulatum studium cognoscendi* : ut fiat ex debito fine, & ex debitis circumstantiis : ut quis attendat necessitates earum rerum cognitioni, quæ propriam continent professionem, non ob vanam gloriam, nec ob solam sciendi curiositatem. Scire, ut scias (ut ait S. Bernardus) *vanitas est*. Et secundum doctrinam S. Augustini omnis scientia, quæ non dirigatur ad bonum finem, est inutilis, nec est conformis virtuti Studiositatis. In cognitione rerum non vana curiositas exercenda est ; sed gradus ad immortalia semper permanentia faciendus. Enimvero bonum delectationis non facit simpliciter bonum habentem, veluti virtus Temperantiæ, Fortitudinis, &c. sed servatur quid, solum in ordine ad proprium actum, propriumque objectum : studium igitur sciendi haud perfluit in sola speculatione ; sed ulterius transiit ad operationem secundum virtutem.

3. Actus virtutis hujus sunt tres. Primus est, temperare affectum sciendi. Secundus est moderata applicatio intellectus, applicando eum materiæ, ac fini convenienti. Tertius est excitare & promoveri affectum & applicationem, quando in studio rerum necessariorum & convenientium, laboris periculis, evitamus tepiditatem & negligentiam.

4. Causa materialis, & subjectiva hujus virtutis secundum Cajetanum, est voluntas, cujus est

re intellectum ad debitam rerum cognitionem, quumvis enim cognitio, cum sit necessaria, & non pura, non sit capax virtutis; nihilominus usus illius est indifferens: ac propterea bonus & malus esse potest, & per consequens regulabilis per virtutem Studio-

Effectus hujus virtutis est reddere hominem temperatum, non tantum in delectatione tactus, verum etiam in voluptate & oblectatione, quæ nascitur ex rerum cognitione: sive illa sit intellectiva, sive sensitiva.

Vitia huic virtuti contraria sunt: *Curiositas per S. Thom.* & *Negligentia per defectum*: prima se applicat *Cajet. q. 1.* quibus se minimè applicare debet: secunda deficit 167. a. 1.

Vitia, quæ adhibere tenetur, applicatione Virtutis, quæque Studiofitatis non est directa circa cognitionem, quæ necessaria est; sed circa appetitum & studium cognoscenda veritatis, quod est indifferens, & potest esse bonum & malum. Quare ad desiderium & applicationem sciendi concurrere potest vitium Curiositatis, quæ quatuor modis. Primò, ratione materiæ, commutando scientiam utilem & necessariam in vanam: quemadmodum faciunt Sacerdotes illi (dicit S. Hieronymus) qui dimissis Evangelis & Prophetis, co-

Epist. ad Hebr. 2. legabant. Secundo, ratione modi: ut cum Damasc. quis arte & commercio dæmonis scientias acquirere cogit. Tertio, ratione finis: quando cognitio Dei tenetur ad cognitionem creaturarum, non tanquam ad finem proximum (erenim cognitio creaturarum est per se bona, & appetibilis, & in genere boni honesti) sed tanquam ad finem ultimum. Siquidem, sicut o-

Cajet. *scientia anima ordinatur ad felicitatem, tanquam ad finem ultimum; ita omnis creatura cognitio ordinatur ad cognitionem DEI, ut finem ultimum.*

Quarò, quis prolabitur in vitium Curiositatis, quando investigat scientiam, quæ propriam excedit facultatem cum periculo incidendi in errores. Quapropter admonet Spiritus sanctus: *Altiora te ne quaeris. Ecclesi. 9. 3.*

Hoc

Hoc Curiositatis vitium non solum respectu cognitionis intellectivæ; verum etiam comparatione cognitionis sensitivæ datur: & est, quando abutimur sensitivâ cognitione, non dirigendo eam ad talem finem, in quem ordinatur à Natura, nimirum, ad suscitandam vitam, ad procuranda vitæ necessaria, & ad ministrandam materiam intellectibus ipsi intellectibus. Quare, quotiescunque occupamur cognitione aliqua sensitivâ (ut si video canem currentem post lapsum) nec ullum ex eâ percipimus emolumentum, seu corporis, seu animæ, neque quod sedat in gloriam Dei, talis cognitio est vitiosa & curiosa.

S. Aug. lib.
10. c. 35.

6. Circa præxin hujus virtutis, primò, eligenda est materia, quæ competat conditioni personæ quæ studet. Materia communis omnibus, & quæ semper præ oculis habenda est, juxta S. Antonium, est studium Sacræ Scripturæ: idque probat per dictum illud

D. Hieron.
apud S. Antonium.

D. Hieronymi asserentis: *Divina Scriptura semper in manibus & jugiter in mente voluatur.*

Secundò, quod attinet ad modum studendi & cognoscendi: quamvis juxta doctrinam Cajetani, uti supra dictum fuit, non sit necesse, explicite ordinetur cognitio creaturarum ad cognitionem Dei; sed sufficiat, si implicite & virtualiter id fiat, in quantum creaturæ ex natura suâ sunt gradus ad Deum; nihilominus pro majori augmento meriti, perfectionisque accipiendo multum proderit hæc ordinatio actualis. At enim, quemadmodum nullus hæret, aut in quiete quiescit & firmus in scala materiali; sed solum per transiendum ita in cognitione creaturarum, quæ sunt veluti scala, per quam devenitur ad eandem Creatorem, non oportet hætere & persistere; sed, transiundo per eas, Deo deinde inhætere, & in eodem quiescere debemus.

Tertiò, seriò invigilandum est, ut bene utamur cognitione sensitivâ. Quia sensus est propter intellectum, & intellectus propter Deum: ergo ex eo, quod oculis, auribusque percipimus & sentimus, bonam aliquam cogitationem & conceptum intellectus percipit & eo

remodem denique ad cognitionem & amorem Dei or-
dini debemus.

Quarto, suffragio virtutis hujus Studiositatis non
solum affectum & applicationem à materia inutili &
vana recedamus, & avocemus; verum etiam eun-
dem ad materias utiles & convenientes incitemus & in-
tamemus, oportet; ne Curiositas nos pertrahat ad
quod vitiosum est, ne Negligentia nos ab eo, quod
necessarium est, removeat.

Quinto denique, debemus mediante hac virtute
procedere cum ordine: ac primo loco, & majori cum
lectura & diligentia oportet studere illis, quæ sunt
propinquiora salutis: plurius faciendo virtutem, quam
scientiam: plurius æstimando amorem Dei,
quam cognitionem Dei in Scholis
præceptam.

F I N I S.

